

LBRIS

We know

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Elena Stoica

Adina Șerbănoiu

Adina Grigore

KÉPZŐMŰVÉSZETI NEVELÉS

VI. osztály

A TANKÖNYV HASZNÁLATI UTASÍTÁSA	5
ÁLTALÁNOS KOMPETENCIÁK ÉS SAJÁTOS KOMPETENCIÁK.....	7
ISMÉTLÉS – ÉV ELEJI ÉRTÉKELÉS.....	9

I. A KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELVEZET.....	11
1. A képzőművészeti nyelv kifejezőereje.....	12
2. A „tónusérték” vagy az árnyalat használata mint a plasztikai tér nyelvi eleme.....	16
3. Az árnyalt vonal, az árnyalt folt. A tónuskontraszt mint a plasztikai kifejezés eszköze....	17
4. A szíkontrasztok mint plasztikai kifejezőeszközök (a konstruktív színelmélet alapján)..	20
5. Színskálák.....	28
6. Színhangzatok vagy színharmóniák.....	29
7. Színdominancia (a domináns színek).....	31
8. Ismétlés	32
9. Értékelés	34

II. A MŰVÉSZETI MŰVELTSÉG FOGALMAI.....	35
1. A európai művészet történetének egységes áttekintése – országok és évszázadok szerinti korszakolásban (válogatás a kimagasló művészeti teljesítmények alapján).....	36
2. Ismétlés.....	52
3. Értékelés.....	54

III. A KÉPZŐMŰVÉSZETEK SAJÁTOS TECHNIKÁI.....	55
1. Grafikai technikák – tónusértékek vonallal. Ceruzával és szénrel kialakított felületek..	56
2. A festői felületkezelés.....	59
3. A dekoratív felületkezelés.....	60
4. Ismétlés.....	61
5. Értékelés	62

I. A KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELVEZET

1. A képzőművészeti nyelv kifejezőereje

2. A „tónusérték” vagy az árnyalat használata mint a plasztikai tér nyelvi eleme

3. Az árnyalt vonal, az árnyalt folt. A tónuskontraszt mint a plasztikai kifejezés eszköze

4. A szíkontrasztok mint plasztikai kifejezőeszközök (a konstruktív színelmélet alapján)

5. Színskálák

6. Színhangzatok

7. Színdominancia (a domináns színek)

8. Ismétlés

9. Értékelés

Anastasia Banu:
Szél a csillagok felé

1. A KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELV KIFEJEZŐEREJE

A pont

Bármely festménynek, rajznak egy gondolatot, egy üzenetet kell közvetítenie.

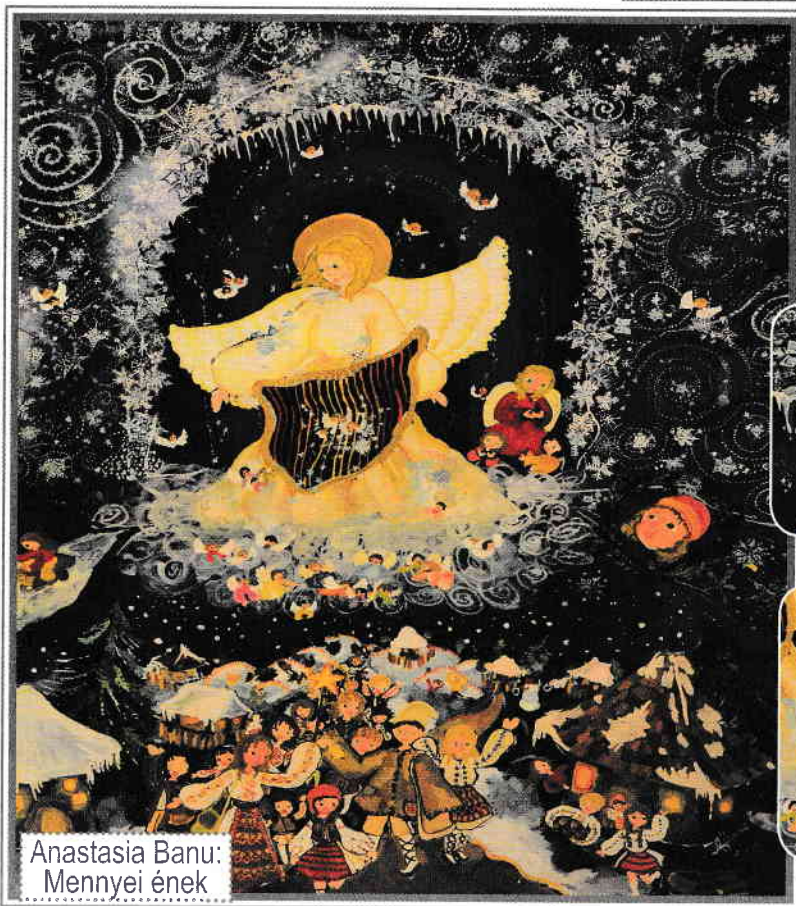
Ezeket a képzőművészeti nyelvi elemek segítségével – **a ponttal, vonallal, formával, tömeggel, az árnyalattal, a színnel** – valósíthatjuk meg, mert ezek számos lehetőséget nyújtanak kifejezésre, értelmezésre és jelentésre

A vonal

A forma

Suzuki Harunobu:
Az óra esti harangja

Anastasia Banu:
Mennyei ének

Találd meg a használt képzőművészeti nyelvi elemeket és a közölt üzenetet a mellékelt képek mindegyikén.

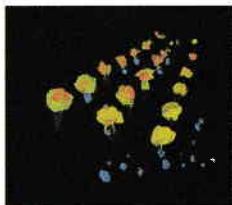
A PONT KIFEJEZŐEREJE

A pont a képzőművészetben

A pont a felülethez képest lehet bármilyen kisméretű síkforma.

A pont térbeli hatása

A pontok a felületen való elrendezettségüktől függően sugallhatják a közelséget-távolságot, a súlyosságot, a fényerőt, az irányt.

közelség-távolság

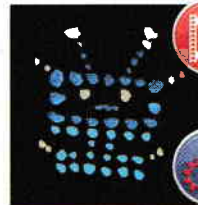
súlyosság

sűrűség

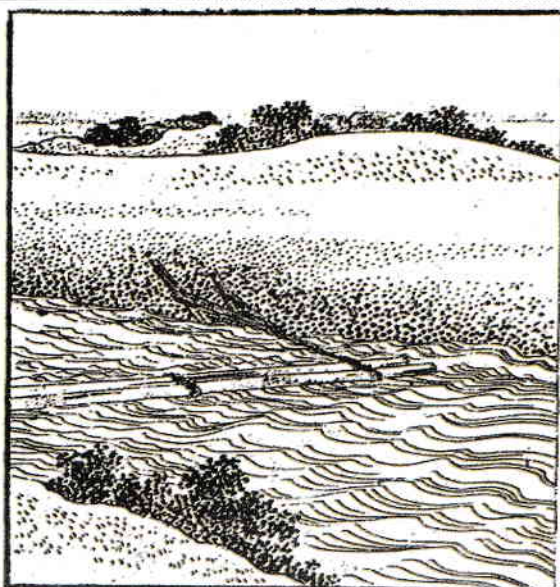
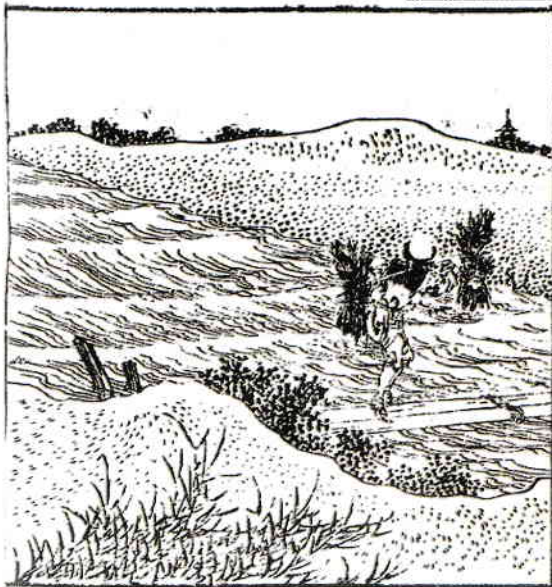
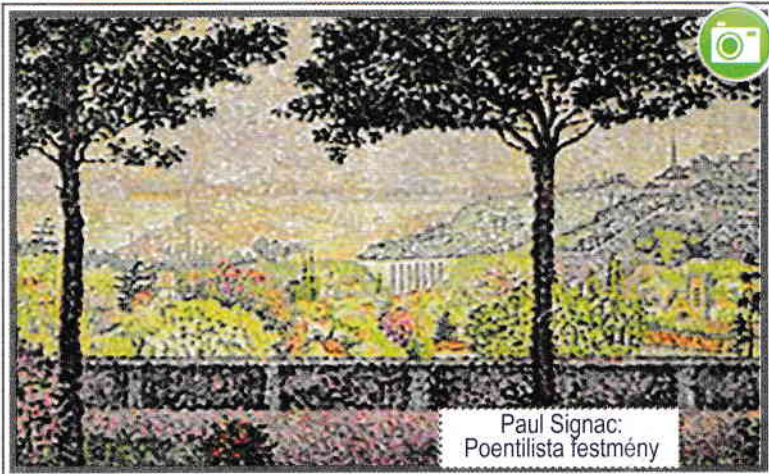

levegősség

irány

Egy festményen vagy egy rajzon a természeti formák akár pontok is lehetnek (házak, fák, virágok).

A VONAL KIFEJEZŐEREJE

A **von**al képzőművészeti **jel**, az ember intelligenciájának és érzelmvilágának egyik közlési eszköze. Számos kifejezési lehetőséggel rendelkezik, egész sor értelmezése és jelentése létezik. Biztonságot, bizonytalanságot, határozottságot, élénkséget, erőt, érzékenységet, eleganciát stb. képes közvetíteni.

Piet Mondrian:
Vörös fa

Modulált vonal

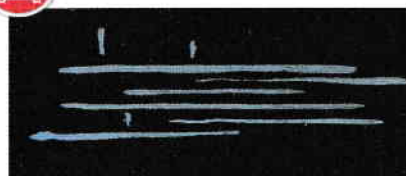
Piet Mondrian:
Szürke fa

mozgás, energia

relaxálás

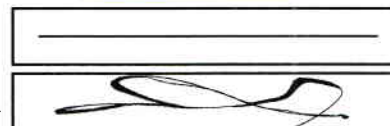
egyensúly

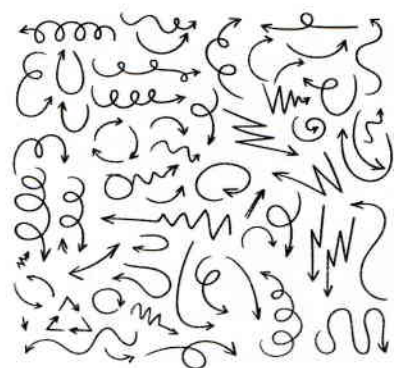
felemelkedés

Mint forma a vonal lehet:

- **nem-modulált** - egész kiterjedésében azonos vastagságú;
- **modulált** - kiterjedésében különböző vastagságú (vékony-vastag).

Mint plasztikai jel a vonal harmóniát, mozgást, életszerűséget fejezhet ki.

A mellékelt képről válassz ki olyan vonalformákat, amelyek a vonal kifejezőerejét mutatják (mozgás, életszerűség, energia, érzékenység stb.).

A kiválasztott vonalformából alkoss egy egyszerű képet, amely egy gondolatot, egy érzelmet vagy valamilyen magatartást közöl.

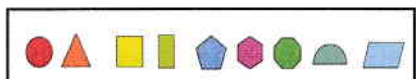
képzőművészeti jel (plasztikai jel) - bármilyen egyszerű vagy összetett képzőművészeti kép, amely gondolatokat, magatartásformát, érzelmeket közöl (közvetít).

A FORMA – KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELVI ELEM

A forma általában a dolgok külalakját, külső megjelenési formáját mutatja.

A vizuális művészetekben a formának két változata létezik:

- két kiterjedésű síkforma (**kétdimenziós**)

- három kiterjedésű térforma (**háromdimenziós**)

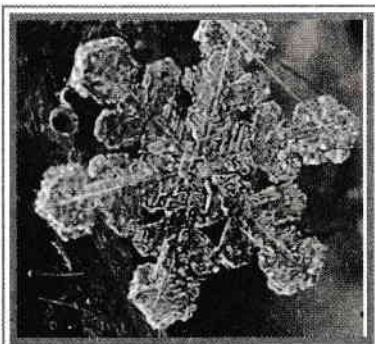
A képzőművészetekben a formának két típusa van:

- a **spontán forma** / véletlenszerű / →

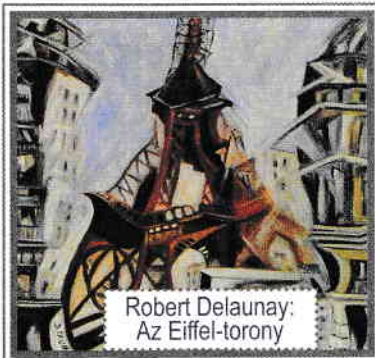
valamely tárgy vagy egy természeti szerkezet képe

az ember által alkotott spontán forma

- A **kidolgozott forma** → az alkotói tevékenységben az ember által létrehozott forma, amelyekkel gondolatokat, érzelmeket tud közölni.

A kidolgozott forma kifejezőerejét úgy érzük el, ha magát a formát mozgással, fény-árnyékkal és színnel hozzuk bizonyos viszonylatba, relációba.

A formát alkotó vonalak szerint a formák a következőket fejezhetik ki:

- a stabilitás, az egyensúly szimbólumát (függőleges vonal, vízszintes vonal);

- a magasabb rendű gondolkodást, felfelé való törekvést, agresszivitást (dőlt vagy ferde vonal)

- a tökéletességet, a mozgást (görbevonal).

Ábrázold a feltörekvést, az emelkedettséget, a stabilitást (biztonságot), a tökéletességet, a mozgást stb. Válaszd ki azokat a formákat, amelyekkel valamilyen állapotot vagy egy gondolatot, üzenetet szeretnél ábrázolni. A kiválasztott forma átalakítható, ha a formához befelé és kifelé hozzárajzolunk még olyan elemeket, amelyek a gondolataink közlését szolgálják.

2. A „TÓNUSÉRTÉK” VAGY AZ ÁRNYALAT HASZNÁLATA MINT A PLASZTIKAI TÉR NYELVI ELEME

Amikor a rajzban vagy festészetben **árnyékolunk**, különbséget kell tennünk az árnyékolás és a tónusok értékminőségei között.

Árnyékolással különböztetjük meg a szín világossági és sötétségi fokát. Egy síkfelületen árnyékolással teszünk logikusan és tudatosan különbséget a fény-árnyék átmenetei között, akár ceruzával, szénrel vagy színnel dolgozunk (a fény-árnyék érzékeltetése).

A tónusok **értékminősége** akkor válik nyilvánvalóvá, amikor a megrajzolt tárgyakon megjelennek a fényerősség különböző fokozatai.

Az árnyékolás a különböző irányú vonalak egymás mellé vagy egymásra rajzolásával történik (sátirozás).

A **sátirozással** egymással párhuzamosan, azonos vastagságú és egymástól egyenlő távolságra rajzolunk vonalakat, vonalcsoportokat.

Rajzolj egy nagy spirálist (csigavonal, csavarvonal). Rajzolj rá erre más spirálisokat. Tetszés szerint árnyékolj be, sátirozz be néhány formát a szürke különböző fokozataival. Mi keletkezett?

